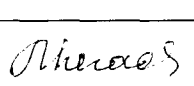
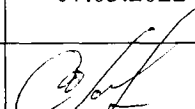
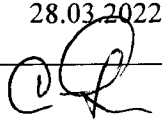
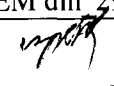

PSDAD.0.ASEM
**POLITICA INSTITUȚIONALĂ A ACADEMIEI DE STUDII ECONOMICE
 DIN MOLDOVA PRIVIND ȘTIINȚA DESCHISĂ ȘI ACCESUL DESCHIS**

	ELABORAT	COORDONAT	AVIZAT	APROBAT
Responsabil	CHERADI Natalia Director Biblioteca Științifică a ASEM	STAYER Liliana Șef serviciu Știință	GUȚU Corneliu Prorector pentru cercetare și parteneriate	BELOSTECINIC Grigore Președinte al Senatului ASEM
Data	07.03.2022	07.03.2022	28.03.2022	Proces-verbal nr. 9 al ședinței Senatului ASEM din 29.03.2022
Semnătura				

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

MINERVA 2019-2022
Strengthening Research Management and
Open Science Capacities of HEIs in Moldova and Armenia

Open Science and Open Access Policy of the Academy of Economic Studies of Moldova is a deliverable within the project "MINERVA-Strengthening Research Management and Open Science Capacities of HEIs in Moldova and Armenia" (Ref. nr.: 597912-EPP-1-2018-1-MD-EPPKA2-CBHE-SP), co-funded by the European Union through the Erasmus + programme, the key action 2 Capacity Building in the field of Higher Education.

"The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein."

Preambul

Academia de Studii Economice din Moldova recunoaște importanța strategică a Științei Deschise (ȘD) și Accesului Deschis (AD) la informație pentru diseminarea cunoștințelor științifice în spiritul promovat de:

- *Recomandarea UNESCO privind Știința Deschisă (2021)*
- *Inițiativa Accesului Deschis de la Budapesta (2002)*
- *Declarația de la Bethesda privind Accesul Deschis la Publicații (2003)*
- *Declarația de la Berlin privind Accesul Deschis la Cunoștințe în domeniul Științei și Științelor Umanitare (2003)*
- *Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova (2004)*
- *Recomandările UE (Petiția, 2007)*
- *Principii obligatorii privind accesul public la rezultatele cercetărilor finanțate de Consiliul European de Cercetare (European Research Council) (2008)*
- *Proiectul pilot al Comisiei Europene (Science in Society) în Programul Cadru pentru Cercetare (PC7) (din 2008);*
- *Strategia națională de dezvoltare a societății informaționale „Moldova digitală 2020”*
- *Strategia națională de dezvoltare a Moldovei – 2030*
- *Foaia națională de parcurs pentru aderarea Republicii Moldova la Spațiul European de Cercetare pentru perioada 2019-2021*
- *Recomandarea Comisiei Europene (UE) 790/2018 din 25 aprilie 2018 privind Accesul conservarea/ păstrarea informațiilor științifice*
- *„Planul S” al UE privind Accesul Deschis*
- *Inițiativa Accesul Deschis – 2020 al UE*
- *Programul național în domeniul cercetării și inovării pentru 2020-2023*

Știința Deschisă (ȘD) este modalitate de realizare, diseminare, implementare și transformare a cercetărilor științifice prin instrumente digitale, rețele și mass-media (definiția Comisiei Europene, <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/open-science>).

Accesul Deschis (AD) la informație este accesul gratuit, imediat, on-line la rezultatele cercetării științifice, fiind permis oricărui utilizator să citească, să copieze, să tipărească, să distribuie, să le folosească în orice scop legal fără nici o barieră financiară, legală sau tehnică.

Datele științifice deschise (DSD) - un tip de date deschise, axate pe publicarea observațiilor și a rezultatelor activităților științifice, disponibile oricui pentru analiză și reutilizare.

Aplicabilitatea ȘD și OA

1. Pentru funcționarea efectivă a ȘD este necesară dezvoltarea acestor trei componente:
 - Conținut științific deschis provenind din sectorul public de cercetare;
 - E-Infrastructuri deschise pentru cercetarea publică și privată;

- Cultură științifică deschisă.
2. Publicarea electronică a rezultatelor cercetărilor oferă oportunitatea de a împărtăși ideile și cunoștințele în mod liber comunității științifice și publicului larg. Literatura științifică constituie un element vital în procesul științific și de cercetare. Eliminarea barierelor de acces la publicațiile științifice realizate în cadrul ASEM va pune fundamentele pentru o comunicare științifică eficientă, va îmbogăți educația și va oferi o vizibilitate mai mare și măsurabilă a activității de cercetare.
 3. Prin „Accesul Deschis” (Open Access – OA) înțelegem o disponibilitate liberă a publicațiilor științifice fără bariere financiare, legale sau tehnice. Singura constrângere pentru utilizare este reproducerea și distribuirea materialelor publicate în OA, care va oferi autorilor controlul asupra integrității muncii lor și dreptul de a fi recunoscuți și citați corespunzător.
 4. **Scopul general** al Științei Deschise și Accesului Deschis este de a beneficia de conținutul informațional internațional și de a asigura crearea și distribuirea conținutului local. ASEM este interesată de promovarea unei noi paradigme a ȘD pentru a oferi mai multe beneficii pentru știință și societate. Publicațiile cercetătorilor vor avea o vizibilitate crescută, un impact și prestigiu mai mare în comunitatea științifică. ȘD va îmbunătăți diseminarea rezultatelor cercetării realizate în cadrul ASEM.
 5. Astfel, Academia de Studii Economice din Moldova se angajează să disemineze rezultatele cercetării finanțate din fonduri publice și din proiecte pe baza principiilor Științei Deschise; să încurajeze cercetătorii să-și manifeste sprijinul pentru ȘD, publicând articole în reviste cu Acces Deschis și în repozitoriul instituțional ASEM.
 6. Prin urmare, intenționăm să facem progrese:
 - încurajând cercetătorii/câștigătorii granturilor să publice lucrările lor în conformitate cu principiile paradigmei Științei Deschise.
 - dezvoltând mijloace și căi de evaluare a contribuției la realizarea ȘD în scopul menținerii standardelor de calitate.

Strategiile de bază se rezumă la următoarele:

1. Includerea deschiderii științei în strategia instituțională;
2. Dezvoltarea unor politici clare pentru elaborarea contractelor de publicare, licențiere, drepturi de autor și drepturi de proprietate;
3. Dezvoltarea Infrastructurilor de cercetare deschise;
4. Încurajarea utilizării infrastructurii comune și promovarea interoperabilității (folosind software open source, standarde deschise și interfețe; lucrări arhitecturale; investind în producerea de metadate suficiente etc.);
5. Descrierea clară a drepturilor și obligațiilor cercetătorilor cu referire la Știința Deschisă;

6. A implementa Accesul Deschis la publicațiile științifice, prin două modele complementare: *Autoarhivarea în repozitoriul instituțional ASEM* și publicarea revistelor ASEM în registre naționale și internaționale (IBN, DOAJ, INDEX COPERNICUS etc.).
7. A accepta tipul de licența publică Creative Common acceptată de ASEM este **Atribuire-Necomercial: CC BY-NC** (Distribuire – copiază și redistribuie această operă în orice mediu sau format; Adaptare – remixează, transformă, și construiește pe baza operei);
8. În vederea dezvoltării sistemului local de conținut digital în Acces Deschis din ASEM, vom întreprinde măsuri de dezvoltare a repozitorului instituțional, care să cuprindă lucrările cele mai reprezentative din toate domeniile științifice, în mod deosebit articole științifice.
9. Implementarea principiilor FAIR (Recomandarea (UE) 2018/790 a Comisiei din 25 aprilie 2018 privind accesul la informațiile științifice și conservarea acestora). Politica ȘD prevede ca toate publicațiile științifice, elaborate în baza proiectelor de cercetare finanțate de stat și din granturi, să fie incluse în Repozitoriul Instituțional ASEM.
10. Permișiunea acordată de către autori reprezintă o licență, neexclusivă, irevocabilă care exercită toate drepturile în conformitate cu drepturile de autor, ea permite distribuirea în Acces Deschis a materialelor publicate cu condiția că acestea nu vor fi utilizate cu scopul de a obține profit.
11. În timp ce această politică nu se aplică la alte tipuri de publicații didactice, altele decât articole (de exemplu, monografiile etc.), autorii sunt încurajați să includă aceste publicații în repozitoriul instituțional ASEM.
12. Adoptarea unui proces de peer review (recenzare) eficient pentru a asigura calitatea publicațiilor științifice.
13. Este necesar de a studia cadrul normativ al instituției pentru a iniția corect procedura de implementare a Științei Deschise la informația științifică, a conlucra cu responsabilii de activitatea științifică pentru a stabili cerințele legale care trebuie îndeplinite.
14. Politică se va aplica la toate articolele științifice publicate și alte produse științifice (teze, rapoarte, date științifice) pe perioada în care autorul activează în cadrul ASEM.
15. Prorectorul cu activitate științifică și relații externe, Serviciul Știință și Biblioteca Științifică ASEM, vor fi responsabili pentru instruire și competențe în contextul ȘD și AD, interpretarea acestor politici, soluționarea litigiilor cu privire la interpretarea și aplicarea lor, realizând modificări pe baza recomandărilor din partea părților interesate.
16. Toate părțile cu relevanță – departamentele care găzduiesc și sprijină cercetarea științifică, cercetătorii care generează rezultatele cercetărilor, bibliotecarii și alte persoane interesate să promoveze tranziția rapidă și eficientă către publicarea în Acces Deschis.
17. Biblioteca Științifică va asigura funcționarea eficientă a Repozitoriului Instituțional și va elabora un raport anual către Senatul ASEM.
18. Serviciul Știință va monitoriza asigurarea conformității prevederilor politicilor Științei Deschise în raport cu interesele autorilor și instituției.

19. Politica are un efect imediat, intră în vigoare din data aprobării și va fi revizuită după cinci ani.
20. Este necesar de revăzut sistemul de evaluare și recompensare a cercetării, inclusiv prin elaborarea de noi indicatori.
21. Promovarea utilizării software-ului deschis și instrumentelor libere on-line pentru crearea, diseminarea și utilizarea conținutului digital.
22. Se recomandă ca:
 - a) procesul de evaluare să includă impactul și alte dimensiuni ale cercetărilor științifice, cum ar fi deschiderea, împărtășirea, sprijinul pentru comunitate, spiritul de echipă, participarea la știință a cetățenilor și informarea publicului larg;
 - b) promovarea deschiderii, disponibilității, vizibilității și utilizabilității.
 - c) în cazul cercetătorilor:
 - planificarea procesului de asigurare a calității și ciclului de viață al rezultatelor (publicații, date, metode) și participarea la implementarea unor astfel de planuri;
 - acceptarea prevederilor instituționale privind drepturile de autor și a drepturilor de proprietate;
 - utilizarea mai exactă a referințelor și citărilor;
 - promovarea replicabilității cercetării și a publicării deschise (inclusiv a publicațiilor, materialelor și metodelor) oricând este posibil.
23. Avantajele reale ale Științei Deschise vor accelera cercetarea, vor moderniza educația, vor contribui la împărtășirea cunoștințelor între țările mai dezvoltate și cele mai sărace, țările mai puțin dezvoltate.